

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: Tabiiy polimerlar kimyoviy texnologiyasi		
Fan kodi: TPKT3506	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 5 semestr
Kafedra: Sellyuloza va yog'ochsozlik texnologiyasi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 60710100-Kimyoviy texnologiya (sellyuloza-qog'oz ishlab chiqarish kimyoviy texnologiyasi)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Akmalova G.Yu.		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 180	Email: akmalguzal70@gmail.com	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Akmalova G.Yu.		
Prerekvizitlar: Tabiiy polimerlarni xom-ashyolarni qayta ishlash va texnologik jarayonlarni ketma-ketlikni o'rganish.		
Fanning qisqacha bayoni: Yuqori molekulyar birikmalarning tabiiy polimerlar kimyoviy texnologiyasi haqidagi asosiy tushunchalar, polimerlar hosil bo'lish xossalari, polimerlarni alohida vakillari va ularni hosil bo'lish usullarini o'rgatishdan iborat.		

Fanning maqsadi: Talabalarda tabiiy polimerlar kimyosi va texnologiyasi to'g'risida mukammal bilim berish bo'yicha yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- *tabiiy polimer bir yillik o'simliklardan sellyuloza olish texnologiyasi asoslari, ishlab chiqarish sub'ektlari, sellyuloza-qog'oz kategoriyalar to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;*
- *tabiiy polimer ko'p yillik o'simliklardan sellyuloza olish ishlab chiqarish asoslarini, tushunchalar, kategoriyalarni, ishlab chiqarish jarayonlarning xususiyatlarini bilishi va ulardan foydalana olishi;*
- *talaba texnologiyalarni va jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, sellyuloza-qog'oz muammolar bo'yicha echimlar qabul qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Key-stadi" texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

№	Fan mavzulari	ma'ruza	amaliy	Laborat oriya	Mustaqil talim
Tabiiy polimerlar kimyoviy texnologiyasi					
1	Kirish. Polimerlarning turlari va tuzilishi	2			9
1.1	Polimerlarning turlari va tuzilishi oid masalalar		4		

1.2	Polimerlar bilan tanishish, laboratoriya sharoitida polimerlarni idensifikatsiyalash			2	
2	Sintetik polimerlarni olinish usullari. Radikal polimerlanish	2			9
2.1	Polimerlar asosida kompozitsion materiallar olish		4		
2.2	Polimerlanish asosida polimerlar sintez qilish			2	
3	Ion polimerlanish. Ion koordinatsion polimerlanish. Polimerlarni olishning texnologik usullari	2			9
3.1	Materialar sarfi balansi. Bosim ostida quyush usuli bilan buyum olish		4		
3.2	Polimer analog o'zgarishlar bilan polimerlar olish. Sellyuloza efirlarini sintez qilish			4	
4	Sopolimerlanish reaksiyalari polimer analog o'zgarishlar bilan polimerlar olish. Polikondensatlanish reaksiyalari. Massada, eritmada va emulsiyada polimerlash	2			9
4.1	Materialar sarfi balansi. Ekstruziya usuli		4		
4.2	Polimer kompozitsion materiallar tarkibiga kiruvchi ingredientlar			2	
5	To'yinmagan alifatik va aromatik uglevodorodlar asosidagi polimerlari	2			2
5.1	Materialar sarfi balansi. Vakuum formallash usuli		4		
5.2	Laboratoriyasharoitidasellyulozaasosida kompozitsion material olish			2	
6	Polimer materiallarni olinishi. Polimerlar asosida plastmassalar olish	2	4		2
6.1	Polimer siqindilari va ulardan samarali foydalanish usullari				
6.2	Laboratoriya sharoitida lokasosidakompozitsion material olish		4	4	
7	Plastmassani qayta ishlash usullari	2			2
7.1	Polimer siqindilari va ulardan samarali foydalanish usullari		6		
	Jami:	14	30	16	60

Asosiy adabiyotlar

1. M.A. Asqarov., I.I. Ismoilov. Polimerlar kimyosi va fizikasi. Darslik. Toshkent, "O'zbekiston" 2004 y. 256 bet.
2. Asqarov M.A., Yoriev O.M., Yodgorov N. "Polimerlarkimyosi". Darslik. - Toshkent. 1993.
3. Primqulov M., Rahmonberdiev G'. Qog'oz texnologiyasi. Darslik. - T.: "Fan va texnologiya". 2009. 323 bet.
4. Primqulov M., Rahmonberdiev G'. Sellyuloza-qog'oz ishlab chiqarish asbob-uskunalari. Darslik. - T.: "Fan va texnologiya". 2010. 156 bet.
5. Abdumavlyanova M.K. Polimerlar kimyosi vaa texnologiyasi. O'quv qo'llanma. VNESHINVESTPROMT. 2022. 244 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyov SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
2. Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliy janob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: "O'zbekiston".2017.488 bet.

- 3 Mirziyoev SH.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va faravonligining garovi. T.: "O'zbekiston".2017.48 bet.
- 5 Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T.: "O'zbekiston".2016.56 bet.
- 6 Primqulov M.T., Sayfutdinov R.S., Nabieva I.A. Bir yillik o'simliklardan selluloza va qog'oz olish. Darslik. - T.: "Fan va texnologiya". 2012. 272 bet.

Axborot manbalari

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlar milliy ba'zasi.
3. www.naturalniy-polimery.ru

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Payshanba	10.00 – 14.00	A.N.36/102